

Пролетарии от всички страни съединявайте се!

Борба

ОРГАН НА ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

ОНС И ОК НА ОТЕЧЕСТВЕНИЯ ФРОНТ
Велико Търново

Година XXXV

1978

АПРИЛ

8

Събота

Вестникът е основан през 1945 година

Брой 42 (4032)

Цена 3 стотинки

Успешна археологическа година на Царевец

Колектив на филиала на Археологически институт при БАН във В. Търново през последните години с усилен темпове работи за проучване вътрешните терени на историческия хълм Царевец. Разкриването на широк фронт на архитектурни останки от най-важната част на старата столица Търнов град дава възможност да се направят нови обобщения, от насипи се за градоустройствения му облик.

Достигна се до звикване в съществени съставки — улици, квартали и вътрешноградски комплекси. Около Патри

аршията е завършено проучването на цял квартал, който е най-типичен по своето оформление и разположение за средновековно Търново. По консулвационата повърхност на „Чан тепе“ са разкрити 50 сгради, които са разположени стъпаловидно и венчовидно. В някои от тях бяха открити материали, свързани с упражняване на занаятчийска дейност.

Северно от двореца е разкрит квартал с по-големи сгради и по-рядко застрояване. Вероятно в тази най-близка част до двореца са се намирали жилищата на феодалната аристокрация. С оглед отбранителни съображения и сигурността на двореца са оставени по-големи свободни пространства, макар че платото на хълма тук е равно и най-удобно за построяване на сгради.

По северозападния склон бяха разкрити основи на 130 граждански сгради и 5 църкви. Те са принадлежали на три обособени квартала — един между крепостната стена и улицата, втори източно от улицата и трети до Лобната скала.

Край югоизточната (т. нар. Балдуинова) кула е бил обособен друг вътрешноградски комплекс.

В посочените квартали са разкрити жилищни сгради с различна планировка и членение, които зависели от особеностите на терена, функционалното им предназначение, социалното положение и имуществени възможности на собствениците им. Хвърля се светлина върху някои характерни черти на българското жилище на Царевец през XII—XIV в.

Допълнително се представят и знанията за укрепителната система на Царевец с откритията в кв. „Асенев“. Намерени бяха архитектурни останки от голямо култово средище, манастирския комплекс „Великата лавра“. При добити бяха голям брой находи — оръжия на труде, оръжия, накити и предмети свързани с празничния и военен бит на обитателите на столицата град.

Пред славния 1300-годишен юбилей на българската държава усилията на научните сътрудници, специалисти историци и работници през археологическия сезон 1978 година, който започва през април, са насочени към цялостно проучване на северозападния склон на хълма Царевец, който Институтът за паметниците на културата ще консервира и предаде за експонироване. Ще се пазят и Килифарева манастир.

Н. С. К. И. А. Т. ПОПОВ

ръководителят на филиала на Археологически институт при БАН във Велико Търново.

Националната конференция на Българската комунистическа партия се свиква на 20 и 21 април

Първите не остават сами

Тринадесет текстилки от фабрика „В. Мавриков“ посрещат Националната партийна конференция с изпълнени петилетни планове

Не стихва трудовият ритъм във фабрика „Васил Мавриков“ — Велико Търново. Във всички цехове се чувства атмосферата на социалистическото съревнование. Изминалите три месеца и първата седмица на този месец показват значителни трудови постижения, които текстилките са завоювали в сравнение със същото време на миналата година. Успехи, дължащи се преди всичко на по-добрата организация на производството, на голямата трудова дисциплина и примера на комунистите във всички инициативи.

Наближаващата Национална партийна конференция е мобилизираща силите на работничките и специалистите от фабриката. Семейството на най-добрите се увеличи с още четирима — вече тринадесет текстилки изпълниха петилетните си планове. До края на годината тъкачките Анка Славчева, Иваница Станева, Йорданка Първанова, Мария Кръстева, Евелина Ангелова, Хилда Григорова, Йорданка Димитрова, Марина Маринова, Йорданка Стефанова, Атанаска Стойчева и Цветана Костова ще произведат допълнително при високо качество 1 680 000 метра плат, шпулалка Стефка Кулова — 32 тона прежда, а предачка Мария Паришкова — 42 тона прежда.

Тук, сред шума на машините и въздиания труд на хората, работническата дума е още по-убедителна, още по-силна.

Иван РУСКОВ

ТЪРЖЕСТВЕНО СЪБРАНИЕ

В четвъртък във Велико Търново се състоя тържествено събрание, посветено на Седмичната на гората и Лесния работнически отбори. Присъстваха секретарят на Окръжния комитет на БКП, Райчо Пенчев и председателят на Окръжния комитет на Отечествения фронт Никола Стоянов. Доклад изнесе главният директор на Горското стопанство в Велико Търново инж. Михаил Калимеров. Прочетен беше указ на Държавния съвет за награждаване на инж. Христо Димитров Топалов, гл. директор на дървообработващия комбинат „Д. Благоев“ — Велико Търново с орден „Народна република България“ — I степен, Петко Тодоров Трифонов, механик в същия комбинат, и Илия Стефанов

Крофеджиев, бригадир на комплексна бригада в Горско стопанство — Буйновци, с „Народен орден на труда“ — златен. Койчо Димитров Койчев, председател на проф. комитета в завод „Победа“ — Велико Търново, с „Народен орден на труда“ — среден, и инж. Цветан Илиев Търнев, гл. специалист в Горското стопанство комбинат, с медал за трудово отличие. Наградите бяха връчени от зам.-председателя на Окръжния народен съвет Никола Панайотов.

Отличници на Министърство то на горите и горската промишленост станяха 14 души.

Събранието завърши с прожекция на филми с горска тематика.

(Соб. инф.)

ЛИТЕРАТУРЕН ПЛОД НА ДРУЖБАТА

Във връзка със 100-годишнината от освобождението на България от османско иго и 15-годишнината от установяването на дружески връзки между Великотърновски окръг и Полтавска област вна вечерието на Трети март издателство „Правор“ в гр. Харков, СССР, издаде съвместния литературен сборник „Добридене, братове!“ (Добър ден, братя!). Поместените творби са дадени в оригинал и в превод на украински и български език.

В сборника участват с стихове, разкази и очерци, литературни творби от окръга и Полтава. Съставител, редактор и автор на чудесния предговор на книгата е изтъкнатият украински преводач и приятел на България и Велико Търново Дмитрий Билоус.

Поместените произведения в сборника разказват за дружбата между двата народа, за красотата на Велико Търново и Полтава. Оригинални илюстрации и кратките биографични данни за всеки автор допълват това оригинално издание.

„Добър ден, братя!“ е плод на сърдечната дружба на трудеците се на Украйна и България, на взаимния интерес и творческото вдъхновение на литературните творци на Полтава и Велико Търново, два града-побратими.

Сборникът е нов ярък израз на укрепящите връзки на дейците на културата и изкуството от побратимената област и окръга.

ФОТОИЗЛОЖБА ЗА БЕЗОПАСНОСТТА НА ДВИЖЕНИЕТО

По случай Месеца на безопасността и културата на движението в четвъртък в Павилион бяха открити фотонизложбата на фотограф-художника Генчо Петров „С чувство за предимство“, отличена е III награда на Националната изложба по безопасността и

тоса — дело на членовете на кинофотоклуба в града. Особен интерес предизвиква творбата на фотограф-художника Генчо Петров „С чувство за предимство“, отличена е III награда на Националната изложба по безопасността и

културата на движението. Фотонизложбата бе открита от Христо Василев, секретар на изложба на градския на роден съвет и председател на градската комисия по безопасността на движението.

Васил ИЛАРИОНОВ

ПОЛЗОТВОРНИ СРЕЩИ

В сряда Окръжният клуб на младата художествено-творческа интелигенция организира в Окръжния младежки дом на културата среща с кинокритика Яко Молхов. На нея беше проектиран документален филм за Захари Стоянов по сценарий на Яко Молхов. След това се състоя

разговор, в който кинокритикът говори за състоянието и проблемите на съвременното българско кино. На следващата вечер членовете на клуба се срещнаха с поета Иван Панев. На срещата присъстваха Яко Молхов, младите литературни критици Здравко Недков и Пан

ко Анчев, поетът Марин Георгиев, преподаватели от Великотърновския университет.

Панко Анчев говори за творчеството на талантливия поет Иван Панев. След това бяха направени интересни изказвания за стиховете на гостуващия творец.

Христо СТОЯНОВ

Интересен творчески експеримент

Колективът на музикалния състав на ДМТ „К. Кисимов“ подготвя мюзикъла „Вълкът и седемте козлещета“ — Композиторът Александър Владигеров за своите произведения и за великотърновската постановка

Колектив на музикалния състав на ДМТ „Константин Кисимов“ в последните седмици усилено подготвя мюзикъла „Вълкът и седемте козлещета“ на Александър Владигеров по либрето на Димитър Димитров, чиито премиера ще видим в края на месеца. Както се изрази постановчикът Борис Дюлгеров, този интересен творчески експеримент ще бъде дебют в жанра не само за него, но и за повечето от участниците.

В спектакъла са ангажирани солистите Златан Маринов и Петко Лялов, както и група млади хора от балетната група, които ще видим за първи път на сцената като изпълнители. Интересна задача (ролята на Вълка) е поверена също на един от най-младите в музикалния състав — Валентин Миновски. Бързят темп на подготовката изисква напрегната работа от децата колектив, както и от гост-диригента Дочо Паназов, балетмайстора Димитър Иванов и художничката Евтимия Дюлгера, на която е възложена

сценографията. Преди няколко дни сред участниците в постановката бе композиторът Александър Владигеров. Макар и съвсем кратка, съвместната работа с него ще бъде от полза за всички. Възползувахме се от любезността и отзивчивостта на композитора и го помолихме да запознае читателите на вестника с пътя на своите произведения до публика, да сподели макар и беглите си впечатления от подготовката на спектакъла на великотърновската сцена, както и нещо за бъдещите си творчески замисли.

През последните години най-малкото внимание си към произведенията публиката, тъй като произведенията за нея са твърде оскъдни не само в българската, но и в световната музикална литература. Мюзикълът, който е известно за кснене навлиза и у нас, се оказва много благодарна форма. Синтезът на музика, слово и танц дава възможност да се постигнат ярки обобщения и характеристики на типа, точен и лаконичен изказ.

Първото ми произведение в този жанр е „Червената шапчица“, което освен в концертния вариант е съществено и като балетна адаптация. За съжаление все още не е поставено на сцена като детски мюзикъл. Второто е „Веселите музиканти“ по „Бременският музиканти“ на Братя Грим и либрето на Димитър Димитров. На времето този мюзикъл предизвика истинска сензация сред малки и възрастни. Първото изпълнение без концертен вариант, последва постановка в Народния театър за младежта. С нея театърът гостува с голям успех в Югославия, ГФР, в Москва и Ленинград. „Советска музика“ писа, че „Това е първият детски мюзикъл в световната литература, написан в такава сериозна форма. „Вълкът и седемте козлещета“ — по либрето на Димитър Димитров, бе реализиран по същия начин. Отначало в концертно изпълнение, а по-късно като постановка на Народния театър за младежта. Неотдавна бе поставена с голям успех в Детския театър в Булашец и в осем града в СССР — Талин, Саратов и др. Предстоят постановки в Куба, Япония, ГДР, Югославия. Тези мюзикли бяха отличени с наградите на Съюза на композиторите, на Дюва за литература и изкуства за деца, на ЦК на Комсомола.

Великотърновската постановка на „Вълкът и седемте козлещета“ е първата извънстолична. Произведението е наистина трудно — за оркестра, и за солистите. Трудностите са технически, ритмически, сти-

ловия. Много приятно съм изненадан от досегащите резултати в подготовката на оркестра и актьорите. Срещнах един запален и ентузиастичен младежки колектив, който има амбицията да направи хубав спектакъл. Музикално писателят е подготвена отлично от моя колега и дългогодишен приятел Дочо Паназов, който, ако трябва да се изрази образно, е „излял“ партията с корнизите. Приятно ми беше да се запозная и с дебютиращия в жанра мюзикл постановчик Борис Дюлгеров, и с художничката Евтимия Дюлгера, чиято сценарна работа е в съзвучие с музиката. Това е особено важно, защото спектакълът може да бъде успешен само ако всички компоненти са равностойни и в съзвучие с музиката. От сърце пожелавам на целия колектив успех.

Колкото за бъдещите ми творчески замисли, в момента не мога да говоря за тях конкретно. Смятам да продължа в същия жанр не само защото се чувствавам оства нужда от такъв род произведения, но и защото имам голяма възпитателна роля. Те са мост между естрадния и сериозен музикални жанрове и се явяват важно звено в приобщаването на младежта към сериозната музика. Нещо, което е особено необходимо и важно за естетическото и музикалното възпитание на подрастващите.

Николина ЯМБОЛИЕВА

Пленум на ОК на ДКМС

Вчера във Велико Търново се състоя пленум на ОК на ДКМС за работата на окръжната комсомолска организация по подбора, обучението и възпитанието на активна. Доклад изнесе Радослав Радославов, първи секретар на ОК на

ДКМС. Обстойно изказвания и препоръки за по-лататъшната ползотворна дейност направиха Николай Пашов, секретар на ОК на БКП, и Вълко Ковачев, секретар на ЦК на ДКМС.

Иван ПАСКАЛИЕВ

Дългосрочна комплексна програма за издигане ролята на изкуството и културата

В духа на Заключителния акт от Хелзинки и Белградската конференция Народна република България се стреми неперестанно да увеличава приноса на българската култура в световния културен процес, в борбата за мир и разведяване. Като израз на този стремеж, като един връх на последователните мирни усилия Народна република България пристъпва към изпълнението на дългосрочна комплексна програма, която има за цел всеобща и мащабно разкриване и утвърждаване ролята и значението на изкуството и културата за всеобщото и хармонично развитие на личността в обществото. Това ще се осъществява чрез многогранно и действително разкриване на всеобщо и хармонично развитие на личността, живеещи в различни исторически епохи, за да се превърнат те в реално осъществявани примери — по вод за размисъл и ново откритие към изкуството и културата, за духовно издигане и поддържане. Между тези издигане личност са Н. К. Рюрик, Леонардо да Винчи, Рабиндранат Тагор, Алберт Айнщайн, Максим Горьки, Кирил-Филофил и др. Изборът им е продиктуван от обективното отчитане на техния принос в развитието на световната култура и влиянието, което е оказало тяхното съществуване върху развитието на народите в различни условия.

Величието и действителната роля на тези всеобщо развити личности създава възможност да се покаже убедително, че всички европейски страни трябва да проведат политика на обмен на действителни, а не на мним и културни ценности, че в сферата на културата и изкуството не трябва да се раздухат лични страсти и лични амбиции. Тези съвременни идеи, този възвишен мирен културен плащ ще докаже, че народите в света трябва да търсят в културното сътрудничество, възможност за издигане ролята на културата и изкуството в съвременния свят и преди всичко в процеса на формиране на човешкото съзнание, на всеобщо развитието на личността от хармонично общество, към което се стремиме Рюрик, Леонардо, Рабиндранат Тагор...

Неминуемо в този комплекс от мероприятия НР България ще търси да разкрие, от една страна, същностите на характеристиките на българската култура, изградени през вековете (демократичност, народност, адаптивност, самобитност и т. н.), а от друга — достойнствата на националната програма за естетическо възпитание, ориентирана към бъдещето на човечеството.

Изградена на основата на принципите на причинността, причинността на Народна република България трябва да се разглежда като съвкупност, динамично изменяща се отворена система от действия, организирани съвместно помежду си и активно взаимодействащи с други културни инициативи на европейските страни. По този начин новата културна инициатива на Народна република България е отворена и за всички страни, за всички култури.

В рамките на дългосрочната комплексна програма всяка национална участие биха трябвало да бъде подчинено на следните изчисления, проанализирани от актуалните за днешна културата в Европа и света:

— всяка значима национална културна инициатива да се осъществява с намерението и постигането на най-голям принос за развитието на обществото и на човечеството, като отпор срещу усилната на определени реал

ционни кръгове, чиято дейност е насочена срещу разбрателството между народите;

— на реакционните форми за осъществяване на идеологическо и културно прокриване, противоречащо на големите идеи на Хелзинки, трябва да се противопостави от всички национални културни ефикасни контра-марка — динизично дългосрочно комплексно и адаптивно демократично въздействие, поставено на възвишена основа.

Именно затова и избраната генерална цел, стояща пред предприеманата от Народна република България дългосрочна програма, е разкриването и утвърждаването на ролята и значението на изкуството и културата за всеобщо развитие на личността и обществото.

Тези цели Народна република България ще достигне не чрез осъществяването на краткосрочна кампания, а на основата на принципите на непрекъснатост, комплексност, приемственост, научност и актуалност и с търсене на международно сътрудничество както на двустранна, така и на многостранна основа.

Разкриването на първата издигане личност — великия художник, поет, философ и борещ за мир Н. К. Рюрик, в Народна република България се осъществява под формата на изложба и съпътстващи я мероприятия, на високо художествено равнище през периода март-май 1978 година.

Освен национална програма българската културна обществено ще реализира международна родна програма с богато съдържание. Нейното осъществяване започна с откриването на първата изложба на Н. К. Рюрик в София, като наложбата издига ролята на конкретен повод за разгръщане на богата международна дейност.

При осъществяването на тази международна програма Комитетът за култура на Народна република България ще търси сътрудничество с всички прогресивни културни дейци, на културни институции, музеи, асоциации, университети и международните организации.

Разбира се, в реализацията на тази комплексна програма Народна република България ще се надява на помощта и съдействието на ООН и ЮНЕСКО, лично на неговия генерален директор господин М'Боу и Изпълнителния съвет на тази международна организация, в която нашата страна е един от активните членове, както и на помощта и съдействието на националните компани за ЮНЕСКО на съответните страни.

Своите международна програма нашата страна ще подчини в духа на Устава на ООН а на друга основна цел — увеличаване приноса на българската социалистическа култура в борбата за мир и разведяване, за социален и културен прогрес. Разработката и развитието на международната програма ще следва няколко основни насоки.

Насе сме убедени, че реализирането на международната програма във всичките й насоки ще доведе до възникнуване на културата и значението на културата в Европа и света за общочовешкото развитие и цивилизация. Ще даде възможност за широко популяризиране на пропагандиране на най-крупните издигане на съвременното изкуство в култура, за повишаване на тяхната роля и значение в балканския, европейския и световния културен живот.

Стефан ХРИСТОВ
от Комитета за култура

Принос в сближаването

Вторият фестивал на българското драматично изкуство в Светския съюз завърши. Това бе нова вълна от проява на непрекъснато разширяващото се културно сътрудничество между България и Светския съюз. Само няколко факта достатъчно красноречиво потвърждават тази оценка. В сегашния фестивал участвуват 160 съветски театри, или два пъти повече в сравнение с предишния, който се състоя през 1969 година. Играят се 167 спектакли по 54 песни от наши драматурзи.

Географският тематически диапазон на фестивала е изобилно голям. Героят на българските песни говорят на руски, украински, белоруски, грузински, арменски, казахски, чувашки, башкирски, чечено-ингушски, татарски, аварски. Не могат да се изброят всички съюзи и автономни републики, всички градове и селища на огромната братска страна, в които българската драматургия дава своето отражение в репертоара на съветските театри. И както подчерта в разговор с кореспондента на БТА в Москва заместник-министърът на културата на Съветския съюз Константин Воронков, фестивалът дава възможност на специалистите и широката публика още веднъж да се убедят в подема на българската драматургия и на българското сценично изкуство.

Голяма част от песните се поставят за първи път на сцената. Това са преди всичко нови творби на съвременни български автори, между които Георги Джагаров, Драгомир Асенов, Недялко Йорданов, Станислав Стратиев, Кольо Георгиев и др.

Най-хубавите български песни от последните години, както подчертават тук специалистите, предизвикаха голям интерес сред съветските режисьори. Така например пиесата „Любов необяснима“ от Недялко Йорданов е поставена в четиринадесет театри, а комедията „Римска баня“ от Станислав Стратиев — в два надесет.

В сегашния фестивал широко участие взеха български постановъчни групи, които разбиха с колективни от 22 съветски театри в различни градове на страната. Само в съветската столица режисьорът Стефан Стайков постави на сцената на „Моссовет“, „Почивка в Аркс Ирис“ от Димитър Дивов. Никола Петков е режисьор на пиесата „В края на деня“ от Драгомир Асенов, която се игра на малката сцена в Централния академичен театър на Съветската армия. Пиесата на Недялко Йорданов „Любов необяснима“ отдавна е в афиша на Московския театър на младия зрители. Поставена от Младен Киселов и художник Михаил Михайлов. Режисьорът Станчо Станчев и художникът К. Петров осъществиха в театър „Пушкин“ комедията „Римска баня“ от Станислав Стратиев.

С интерес московските зрители посрещнаха литературната композиция по разказ на Йордан Радичков, изпълнена от артистката Ирина Чижова.

За своите най-млади зрители много театри играят пиеси от Леда Милева, Панчо Панчев, Рада Московска, Катя Воденичарова и др.

Синтезиран израз на огромната работа, която извършва съветски театрални дейци за популяризирането на нашата драматургия, е заключителната седмична на Втория фестивал, започнал в месеца, когато двата братски народа чествуваха 100-годишнината от освобождаването на България от османско иго и 30-годишнината от подписването на Договора за дружба, сътрудничество и взаимна помощ между НРБ и СССР. Сега по цялата съветска страна се играят наши пиеси, организират се творчески срещи с български драматурзи и други театрални дейци.

Най-сполучливите работи на режисьорите, артистите и художниците ще бъдат отличени на творческата конференция, която ще обобщи резултатите от театралните празници.

Духовното общуване между нашите народи, започнало преди векове, новият етап на всеобща интеграция между България и Съветския съюз, намират с всеки изминал ден все по-ярко доказателства. Културната сфера, в това число и театърът, предоставят богато поле за контактуване и взаимодействие в полза на нашето все по-плотно и все по-дълбоко сближаване. Вторият фестивал на българската драматургия в Съветския съюз безспорно вижда своя голям принос в това велико и благородно дело.

Надежда СОКОЛЕНКО
кор на БТА в Москва

„Мисля, че се отчетох“... Среща с художника Деню Чоканов и с неговото изкуство

Вероятно в страната няма друга фамилия, от която да са излезли толкова много художници като фамилия Чоканови от Велико Търново. Нени най-виден представител е Борис Деню (кой зае защо — изоставил фамилията си име). В изобразителното изкуство ще срещнем още няколко имена от тази фамилия, а генеалогичното проучване може да ни посочи и други. Виден представител на фамилия Чоканови е и Деню Чоканов. И не е никак чудно, че едва завършил гимназия, той прави първата си самостоятелна изложба във великотърновската девическа гимназия. Било е 1922 г.

Повече от половин столетие Д. Чоканов не се отделил от четката и палитрата. Немурно обикаля страната и я възпява с многоцветните багри на своето изкуство. Центърът винаги е Велико Търново — неговият роден град.

За мен — говори художникът — Велико Търново е неизчерпаем извор на сюжети през всички сезони и времена. Всяка година идвам по няколко пъти в този град. За мен това е неоходимост, защото Търново е не само сюжет, но и кристален извор, чиято вода поддържа тонуса на художника, по ражда стимул за работа, създава вяра в творчеството.

Велико Търново е основна тема, която пронизва цялото творчество на Д. Чоканов, тема, от която художникът е тръгнал още в първите си стъпки и към която винаги се е връщал.

— Във всички мои самостоятелни изложби, а те са вече 17 — допълва Д. Чоканов, — винаги е доминирано търновското начало. И в следващата изложба, която вече подготвям, акцентът ще падне пак върху моя град.

Естествено е въпросът, дали през неговото петдесет

и пет годишно творчество търновската тема не е изчерпана. Художникът отговаря на този въпрос преди още да е зададен:

— В търновския пейзаж винаги разкривам все нови неща. Може сто пъти да съм минал край едно място и в един миг го виждам сякаш за първи път. Това се отнася и до „Трудов фронт“ — махалата, в която съм живял. Има много места в града, които не съм рисувал. Носа ги като сюжети в себе си, но още не са узрели като картини.

Деню Чоканов „разнася“ своя град не само из страната, но и далеч от нея. Негови картини са прекосяли много граници на нашия континент, а някои са „отплували“ и за други континенти — до далечна Бразилия, Ню Йорк и другде.

— Това са картини предимно от Велико Търново. Премат ги като сюжети и като колоритно решение — обяснява художникът.

Повод за срещата и разговора с нашия художник ни даде неговата последна изложба, открита в София. Изложбата е тематична — посветена е на стогодишнината от освобождаването на България от османски роб

Деню ЧОКАНОВ

„Велико Търново, ул. „Гурко“

ство. Това е не само мотото, но и реализация на темата „Патриотелна България“.

Историята сякаш се повтори. Както някога Верещин и неговите събратя вървяха с освободителните войски, за да запечатат върху платната сцена от войната, така сто години по-късно Деню Чоканов тръгна по техния път, за да отрази паметниците на признателността. Началото, разбира се, е Свищов — Текир дере. Пътят води през Горна Студена, Търново, Плевен, Шипка, Шейново... из цяла България. Предварително е проучил много добре историята на освободителната война, за да не се отдели от историческата правда.

Няколко години Д. Чоканов обхожда апостолски страната. Някъде отива по два-три пъти, за да намери най-походошата обстановка, в която най-силно ще се почувствува смисъла и силата на паметника. Петдесетина платна представляват една своеобразна история на освободителната война, видяна през погледа на художник, историк и патриот и предаде

на живописните багри на неговото изкуство.

Изложбата наистина въздейства, възпята. За това говорят и многобройните отзиви в дневника и „Както Вазов обезсмърти в „Епопея на авбавените“ героите-титани на борбата за освобождение — пишат група ученици, — така и Д. Чоканов чрез четката и палитрата обезсмъртава свещени и незабравими места-паметници на руските богатири“. В друг отзив четем: „С много голяма любов, с голяма историческа правда и с голямо художествено майсторство е изпълнена всяка творба на художника“. Посетители на изложбата предлагат тя да се съхрани в цялост като художествено-историческа ценност.

— С тази изложба — заявява Деню Чоканов — искам да се отчете като художник пред великия подвиг на Освободителите. Мисля, че се отчетох.

Отличен отчет, приеман с възхищение от хилядите посетители!

Георги ГЕОРГИЕВ

Деню ЧОКАНОВ

„Паметникът на Света гора — Велико Търново“

ПЪЛНОЦЕННО РАЗГРЪЩАНЕ НА ТАЛАНТА

Щдрихи към творческия портрет на актрисата Антония Чолчева

Антония Чолчева (Ана) в сцена от спектакъла „Бягство“ на Михаил Величков.

Аналитико-психологическо навиждане в образа. Едва ли може да се намери по-локална оценка за творческото превъзпитание на Антония Чолчева в образа на Ана от пиесата на Михаил Величков „Бягството“, поставена на каменната сцена на Великотърновския драматично-музикален театър „Константин Кисимов“ от режисьорката Нора Самсонева. В образа на своята героиня актрисата преиздава сложните нравствено-психологически измерения на човешките взаимоотношения. Възможно ли е късното шасне във възрастта, когато се гивата губят своята сила и човек започва да се вслушва по-внимателно в далните на кръвата си? И дали този късен опит за шастие на две

те стареещи жени не е връщане към истината, заложена в човешката предопределеност, че можем да бъдем щастливи единствено чрез другите и за другите.

Прекалено дискретно Антония Чолчева навлиза в света на своята героиня, свят, в който рефлектират и романтичният спомен за младостта, и човешката привлекателност към дом и семейност, и плахият порив към нов самостоятелен живот, т. е. към преоткриване на смисъла и красотата в естествени форми на човешкото битие. Решението на Ана да заживее със своята приятелка Катерина (актрисата Станка Пенчева) отделно от своите деца, т. е. да потърси в другите невъзможни страни на човешкото шастие, е израз не на нейния индивидуален, а по-скоро е резултат от въздействието на експлуатативна натура на Катерина. Поставена в неистовост на характера в ситуация Ана осъзнава, че — техният копнеж за шастие е невъзможен, защото младостта е вече спомен, а старостта — осезаем полъх. „Като че ли сега хората оставят потрудно — сподели актрисата след един от спектаклите. — В процеса на работа усетих колко човешко е въздействието на своята героиня.“

С неподражаема изобретателност Ана на Антония Чолчева успява и преосмисля всеки факт, всеки порив на своя нов живот. Това задържане на психологическите действия и състояния в характера на героинята изгражда омиреждано й отношение към непереходните нравствени ценности в живота ни, поражда спонтанна и спонтанна Катерина, а на Ана, привидно не решителна, но върна на обик

на, превърнала се в символ на човешките копнежи независимо от жизнения статус на своята възраст.

В първата част от спектакъла А. Чолчева пресъздава много пластично и психологически завладяващо емоционалния смут в съзнанието на своята героиня. Този смут е породен от факта, че нейното присъствие тук, в отдалеченото кътче на „Бягството“ от идващата старост, е всъщност бавно завръщане към естествено и хармоничното в тази преходна човешка възраст, в тоталността на човешките взаимоотношения. И най-незабележимите нравствено-емоционални движения в душевността на Ана намират своето завладяващо превъзпитание в съдържанието артистически жест, в богатостта на национална ритмика на дналога А. Чолчева не се предопределя на своята героиня, а търси многоплайността на нейните мисли и чувства, на идейно-нравствения заряд, вложен в образа. Кръговата композиция в драматургичното изграждане на образа на Ана предполага аналитично следене на психологическите модуляции, породени в нравственото й самосъзнание. Така в началото на втората част на спектакъла ние виждаме като че ли примирената с новите жизненни обстоятелства героиня. Тя е склонна да подкрепи и подкрепя абсурдността на късния любовен порив на Катерина. Но това неперестанно вслушване в себе си, този живот във втори план внушават на зрителя, че истината принадлежи не на действителната и спонтанна Катерина, а на Ана, привидно не решителна, но върна на обик

новения, но дълбоко човешки смисъл, изграждащ нейния характер. Накъдето и да се вгледаш в нашия човешки делник, винаги ще видиш една Ана и една Катерина — сподели Антония Чолчева.

Нейният драматичен натюрмел е предпоставка за органично сценично изпълняване на образа, още повече когато се играе на камерна сцена, при максимална условност на сценичния декор. В непосредствен контакт със зрелата. Тогава единственото оръжие на актрисата е талантът и пълноценното му разгръщане. А раждането на онова индивидуално неповторимо преживяване, в което временно се заличава границата между чуждата и собствена съдба, е най-сигурно то признание на толкова за актьорския успех (той трябва да дойде и по друга пътека), колкото за всеобща участ към театъра и изкуството.

Шастие е невъзможно в нас самите, за нас самите, не зависимо от късните копнежи и от изненадите на собствените ни характер. Без афиширане и словесна реторика актрисата внушава съкровен оптимизъм, който не си героинята й. Така тя не нанесе и последния актьорски шрих към психологическия й портрет и ще я остави да извърши сама своя път обратно към своите близки хора, а ние — към себе си, към доброто и красиво, заложило в нас.

Димитър ВЕЛИКОВ

Сполучлива театрална изява

Новата живелите на Страната и общината имаха възможност да гледат пиесата на Стефана Каменова „В къщата на лозето“, представена от Търновския драматичен театър. Актуална, пиесата откликва на нагара да се замисли за нашето място като родине на обществени и граждани. Много много ни развличава работата на бащата Басид Въл

Златка ПАШАЛАНОВА

